

GAZETA TRANSILVANIEI

PRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA "ASTRA" BRAȘOV
Ziare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelieră tipografică "Astra" nr. 102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

**GHLBARIȚIU ȘI SFINTIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘII, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII**

**REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.**
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei — Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 1 Inreg. Trib. Brașov G. II No. 6. II. 71/949

Luni 1 Ianuarie 1945

Anul 108

Altul la rând: 1945

de
Ion Colan

Pe cei aruncați peste bord, i-am văzut: plini de sânge, mânjiți de asasinat, grei de neomenii. Câni turbați cu cerul gurii negru.

Noi?

Păi da, noi, dintre munții ce se bat în capete, trebuia să ieșim fecioară imaculată. Așa pretind munții, uitând fiecare că fecioria noastră ar fi rămas intactă dacă România ar fi fost plasată de Dumnezeu în altă parte a pământului decât unde este azi și va rămânea mereu.

La începutul celui de al 6-lea an războinic, când am gustat din toate prietenii și toate dușmăniile deopotrivă, parcă mi s-a pus o întrebare recapitulativă formulată cam așa:

Prietenilor și neprietenilor, spuneți-ne: unde ni-i țara? Că de-o văd de sus, is flendure poalele toate. Iar de jos de-o văd, până unde ochii cuprind, oamenii au uitături speriate ca sălbătaciunile incolțite de dulăi.

Unde ni-i țara, că până mai deunăzi, vezi Doamne, ca „aliați“ ai Ungurilor, aceștia ne-au îmbucacat o parte din Ardeal, iar azi, ca dușmani ai lor, în loc să le stea bucătura în gât, tot ei o consumă, șezând în capul mesei, în timp ce noi, proprietarii, suntem duduși și din băătăura noastră.

Să mai înțeleagă cine poate!

*

Din 1939 anii îi tot numărăm: unu, doi, trei, patru, cinci. Iată-l și pe-al șaselea, încrunțat cum nu se mai poate. Furtuna e ajunsă în toiu. Mai negru de-așa cerul n'are cum se întuneca. Undeva și cândva mâniile adunate de pretutindeni o să plesnească. Lumea nu le mai încape. Până acum a durdut și a trăznit ba în dreapta, ba în stânga. În 1945 înaltele țării își vor descărca toată povara de trăznete.

Omenire, țin-te bine!

O să-ți crape temeliele, zidurile și se vor surpa, căpriorii vor fi smulși din încheieturile lor.

Până acum s'a făcut strategie. Cu 1945 începe furia finalului, un final lung cât o tragedie clasică.

Aceasta-i zodia în care intră în lume al șaselea an de războiu.

Ne va aduce el și înseninarea dorită?

Așa de cumiți nu suntem ca s'o prorocim.

Vom mai avea de îndurat? Sigur!

Crâncen de sigur!

Și vom îndura cu atât mai mult, cu cât nu vom fi toți fanatici de uniți. În această unire stă tot secretul viitoarei noastre izbâzi. Guvernele și regimurile se pot schimba. Noi trebuie să fim conștienți, ca popor, de un singur lucru: un guvern legal constituit e bun; își duce fiecare crucea lui,

Continuare în pagina 6-a

Feciorul lui badea Nicolae e reacționar

de Dr. N. Căllman

Așa glăsuște o hârtie scrisă către o autoritate românească: Având în vedere că... având în vedere... considerând... considerând... cinci păcate mari, toate acestea îl clasează pe feciorul lui badea Nicolae între elementele reacționare, periculoase intereselor de stat.

Până mai alaltăieri această decretare de „periculos intereselor de stat“ se făcea în altă limbă. Astăzi sunt făcute aceste considerații în limba românească.

Acum, feciorul lui badea Nicolae nu se prea sperie de astfel

de judecăți strâmbe și aspre. În copilăria lui, el umbla cu vitele noaptea, prin întunec și a învățat să nu-i fie frică. Așa l-a învățat badea Nicolae. Și el așa a rămas. Nu tremură și nu-i este frică nici de întunecul iadului.

Tremură și se cutremură numai acei oameni, care nu prea au conștiința curată. Unii ca aceștia tremură și de umbra lor. Și se sperie de vorbe și oameni numai aceia care au conștiința încărcată cu păcate omenești, sau cu păcate naționale și sociale.

Și — har Domnului! — nu o spune ca vameșul, o spune numai feciorul lui badea Nicolae este complet sănătos și are conștiința de tot liniștită. Nu o are încărcată cu păcate omenești de neiertat; și nu o are încărcată mai cu seamă cu păcate naționale și sociale.

De aceea nu se teme și nu tremură nici de oamenii care sunt cătrâniți rău de tot și nici de vorbele lor.

Puțin îl cam doare și-l supără răutatea și reaua credință a lor. Mai cu seamă reaua credință. Această boală morală de care suferă așa de mulți Românași de ai noștri și de care se face uz în zilele noastre așa de mult. Aceasta îl supără mai mult.

Și apoi oamenii care vorbesc și scriu azi au pentru scrisul și vorbele lor o circumstanță atenuantă.

Vorbele și părerile lor nu mai au valoarea lor adevărată. Sunt ca banul de azi, cu o valoare foarte scăzută.

Azi prea mulți oameni strigă tare de tot în piețe și gazete. Foarte mulți însă nu au bine lămurite nici vorbele, nici noțiunile și nici principiile pe care le strigă. Și vorbele, și noțiunile, și principiile ies foarte deseori numai din gură, sau din pana prea ușoară la scris. Ele nu mai ies din adâncimile inimii și ale sufletului.

Nu te ferești pe stradă sau în viața publică din calea unui grăbit, sau a unui îndrăzneț — și sunt foarte mulți de aceștia — îți strigă pe loc în mijloc de stradă, sau în ziarul său, cât îl ține gura și pana: reacționarule, fascistule, hitleristule, întocmai cum altădată

Incurajări de Anul Nou

sau

Vilma veghează

de V. Branisce

In țara noastră este prea multă lume pesimistă. Prea se sperie și se îngrijorează fără pricină. Ba vezi pe unul neliniștit de soarta fraților din Transilvania de Nord, rămași pradă unor uneltiri milenare. Ba vezi pe altul îngrijorat de campaniile de caiet și ură, ce se țes cu măiestria pânzei de păianjen, doar-doar vor prinde victime în mreje. Un al treilea se îngrozește de valul de sumpete, ce se abate ca o grindină în miez de vară. Un altul tresare ca mușcat de șarpe când vede acte anarhice, revărsându-se ca puhoalele de primăvară. Iar alții, mulți, se întreabă ce viitor ne așteaptă.

Pentru ce atâta îngrijorare? Pentru ce temeri și îndoleli?

Pe semne, mai susnumiții nu sunt la curent cu ce se petrece în lume. Nu știu că neamul nostru nu este chiar așa de părăsit de Dumnezeu, lăsat la cheremul nimănui. Nu știu că la căpătâiul nostru veghează suflete miloase.

Dacă mai zilele trecute ar fi citit cu băgare de seamă acești alarmiști fără motiv presa noastră și ar fi descoperit niște rânduri sincere și calde scrise din prilejul unei sărbătoriri, și-ar fi recăștigat cu toții calmul pierdut și și-ar fi putut vedea liniștii de treburi. Pentru ei, pentru acești mizantropi, reproduc menționatele rânduri. Este vorba de o telegramă adresată d-nei Ana Pauker de Vilma și reprodușă în presă. Iată textul: „Scumpă Ana — îmi aduc aminte cu bucurie de zilele de 13 Decembrie pe care le-am sărbătorit împreună în condițiile grele ale închisorii. Îți datoriez multă recunoștință pentru ajutorul și învățătura pe care

mi-ai dat-o, tovarășă Ana, și astgur partidul nostru, a cărui reprezentantă ești, că voi lupta fără nicio șovăire până la eliberarea completă a poporului român de sub jugul fascist. Îți doresc multă sănătate și viață lungă, pentru a putea să conduci mai departe lupta poporului român pentru o Românie liberă și fericită. Să trăești ani mulți, tovarășă Ana.

Vilma“

Cum, nu știți cine e Vilma? Credeți, poate, că este vorba de un act particular, merit să schimbăm cuvenitele urări de fericire din prilejul unui eveniment familiar?

Nu! Vilma este o ambasadoare. Ea vorbește, nu în numele ei personal, ci în calitate oficială. Iar preocupările ei nu sunt de ordin particular. Ea angajează viitorul neamului românesc. Pentru acesta și-a devotat scop și strădanie în viață. Pentru această izbândă stă chezașă cu toată autoritatea ei morală.

Stând lucrurile așa, noi nu mai avem pentru ce să ne îndolm, pentru ce să ne turburăm. Totul este de minune orânduit în cea mai minunată dintre lumi. Fiecare dintre noi putem să ne vedem mulțumiți și împăcați de treburi. Am scăpat și de griji și de necazuri. Are cine să ne ducă la liman.

Neam român, culcă-te pe cea ureche! Vilma veghează. Destinul îți este asigurat. Dormi în pace!

— Continuare în pag. 6-a —

INSTANTANEE

An nou

Iarăși stăm în fața unei porți închise. Ce e după această poartă nu știm încă. În copilăria noastră cred că fiecare am avut parte să fim duși de părinți la un spectacol oarecare. Eu îmi amintesc cu ce ochi mari fixam perdeaua grea, din plus sau din brocat, cu falzurile ei bogate și clucuri lucifori ce atingeau podeaua. Din scaunul pe care ședeam și-l maltrătam cu neastâmpărul meu, căutam mereu un punct, o spărtură prin care să întrezăresc, c'o clipă mai curând, aceea ce se petrece dincolo de cutele perdelei. Auzeam șgomote, loviturile de ciocan, pași grăbiți și glasuri înăbușite, dar nu vedeam nimic.

Așa stăm și acum în fața zilei de mâne. Perdeaua grea, cu falzurile până la rământ, a unul an nou e mai puțin străvezie astăzi decât oricând. S'aud șgomote, uneori foarte suspecte, dincolo de ea. Glasuri n'neleze, pocnete ce par a fi de armă, pași șovăitori. Cu groază și cutremur stăm în fața ei acum. Am vrea — dacă se poate — să nu se mai ridice niciodată.

Cel mai trist Crăciun l-am petrecut. Câteva colinde cântate de copil șgriburții, porți zăvorâte, brad sărac, fără lumânări, fără multe podoabe pe cetini.

La mese frugale zâmbet șilist, vesele forțată. E vreo casă în care să nu-și fi strecurat durerea veninul ei amar?

Colea suspină o soție al cărei tovarăș de viață a plecat pe drumuri necunoscute, departe, și nu mai are vești dela el. Ceva mai încolo o mamă își plânge băatulul căzut la datorie.

În seara de Crăciun treceam grăbită pe-o stradă din apropierea gării. În fața unui morman de moloz peste care prima zăpadă așternuse un lînțoiu alb dându-l aspectul unui mare mormânt, am văzut un bătrân stăteau-nimșcat. L-am întrebat ce face acolo. — „Aici mi-am serbat anul trecut Crăciunul“.

Mi-adusel aminte că avusese o casă frumoasă prin partea locului înainte de-a fi bombardat orașul. Mi-am luptat deci pasul și l-am lăsat cu amintirile lui dureroase. Venind pe drum mă întrebam, unde și cum vor fi petrecând această seară sfântă atâția șinistrași și mai ales atâția pribegi care și-au părăsit căminurile plecând cu ce bruma au putut duce în cele două mâni? Atunci mi-am dat seama cât de încăpător e sufletul omenesc. Cu cât suferințele sunt mai mari și mai multe cu atât cutele lui se lărgesc ca acelea ale acordeonului. Și n'aude plânset nici suspin. Nu răspunde nimel de durere. L'nște de mormânt e pretutindeni.

An nou, grav și încrunțat când treci acuma pragul, fă să înghete pe buzele noastre falsul surâs, irările de bine prefăcut. Înălțură șărutul lui Iuda și malmușăreața atător ani trecuți. Suflă praful de pe genele noastre ca să ne

Să învie Caragiale!

de Victor Roman

Am luat și eu obiceiul unui ziarist din București, care mi-a fost cândva profesor, și-mi trimite „omul meu“ în stradă, ca să mă țină la curent cu toate transformările vieții.

Hoinărind toată ziua, „omul meu“ se întoarce seara acasă și-mi raportează tot ce-a văzut prin mahalale, pe Corso sau la vitrine, prin piețe publice sau de zarzavat, pe la gară sau primărie.

Se urcă în tren pe fereastră, face coadă la măcelărie, strigă „jos guvernul“ la întrunirile publice, se ceartă cu sergenții de stradă și jandarmii, dar nu se dă învins până când nu vine acasă cu un bogat material documentar.

El mi-a spus încă înainte de intrarea Nemților în Austria că se va naște un al doilea războiu mondial, după cum mi-a spus încă din Martie anul acesta, că s'a alcătuit „Blocul democratic“.

Câte odată îl cert că nu trage concluziile pe care le-ași vrea și toată lumea. Mi-a spus că va dura mult războiul, iar acum vrea să mă convingă că n'a început șfârșitul.

Citește zilnic presa de provincie și din Capitală, chiar dacă zierele vin cu 2-3 zile mai în urmă. Se consolează, fiindcă nu se știe peste tot că trăim în secolul vitezei.

„Omul meu“ a plâns când a auzit de sfârșirea trupului țării, a cântat „La arme“, când am plecat să ne întregim hotărul; a votat cu toate partidele politice, încercându-i pe toți și alegând primari, prefecți, deputați și șenatori.

Și-a pus căciula în băț și s'a aliat și cu un grup de revoluționari care stăteau cu gura căscată și cu ochii îndreptați către cineva, care le vorbea de sus, dintr'un balcon al Prefecturii din Pitești.

cunoaștem frații și pune-l pe fiecare la locul lui. Fă-ne însfârșit să înțelegem că nu purcelul tras de urechi, nici șampania ce șpumegă'n pahare ne va aduce ferticitatea. Apasă-ne pe umeri ca să ne ndoim genușchii, împinge-ne spre

l-a părut bine când a văzut că s'au împăcat între ei Români, ce ieșiseră în stradă, ca să se omoare unii pe alții,

Și-a clădit trei feluri de adăposturi, pentru bombardamente ruse, anglo-americe și germane.

Nu și-a închipuit însă că trebuie să se apere și de Români.

„Omul meu“, prevăzător, și-a clădit o vilă la Eforie, una la Poiana, un bloc în București, și o cabană în Bucegi. Și-a strâns bani albi pentru zile negre, pe care i-a pus la adăpost într'o țară neutră.

Și-a camuflat toate bogățiile și iese pe stradă în „coloarea zilei“.

Nu l-a supărat nici dictatura, cum nu-l supără nici manifestațiile libere de azi.

Nu cere niciun ajutor dela stat, ba din contră, își plătește dările cu anticipație, nu turbură liniștea chrișilor, pe care nu-i poate evacua în pragul iernii, nu-și scoate cățelul în stradă ca să rupă ciorapii la cocoane.

Zilele trecute a venit la mine mai vesel ca oricând. Știam că n'a jucat la loterie și nici nu i-a murit unchiul din America; nu candidase la alegerile de primar și nici nu-i născuse nevasta al 12-lea copil ca să i-l boteze Regele.

— „M'am lămurit și cu aștia, i-au fost primele cuvinte. Am intrat între copii și femei și „în ordine“ ne-am dus la palat. Am cerut pământ; am ascultat discursuri și am admis platforma. S'a discutat problema cea mai acută, curățirea aparatului de stat. Să ne audă toată lumea, am început a repeta îndemnul conducătorilor noștri.

Voci șonore de șpeakeri știgau în capul coloanei de manifestați: „jos fasciștii, vrem epurație“, urlete prelungi se auzeau din coadă, iar unul lângă mine țipa cât îl ținea gura, „Jos farmaciștii, vrem țepurii!“

progul altarelor. Acolo se cade de fapt să te primim, acolo să șerbăm revelașionul, rugându-te umil de-a ne aduce'n lume pacea.

Ecat. Pitiș

Pe marginea vieții

Pe cel ce și-a făcut rău

te răzbuni nu când ajungi să-l plătești răul cu rău, ci cu un bine potrivit la mare strămoare.

Cine nu-i în stare nici de atât, la ce s'o fi numind om?

Strigă, prietene, strigă!

Intr'o zi ai să răgușești. Eu pun șurdină glasului, din condescendență față de tine. Vreau să te auzi cât mai tare fiindcă, probabil, de n'ai vrea și tu aceea, ai vorbi mai încet.

Imi spui:

Ia seama, oamenii nu-s ingeri! Știu! Mă gândesc, totuși, că ar putea face efortul să rămână măcar oameni.

Când în tine e întunec

cum vrei să împrăști lumină?

Când sufletul tău și-e devastat de toate furtunile, cum îți închipui că le vei alina pe-ale altora?

E ca și cum ai cere unul om, care și-a pierdut toată averea în cărți, să șurdă unui copil cărui i s'a stricat jucăria.

Primăvară

are numai Timpul. Omul și le are pe-ale lui, care nu țin seamă de vreme.

Păcat! De n'aș fi om, în Ianuarie aș avea dreptul să aștept Primăvara. Dar așa...

Dintre libertăți

una le primejduște pe toate celelalte: Libertatea celui ce nu știe ce să facă cu ea; și pentru că nu știe, face tot ce-i trăneste prin cap.

Om liber

este cel ce își reduce libertatea în așa măsură, încât cu ce i a mai rămas să nu poată atenta la libertatea altuia.

Curajul nu-i curaj

decât în raport cu ceea ce fac alții. Sau ceea ce nu fac!

Ion Colan

„GAZETA TRANSILVANIEI“

In loc de cronică teatrală

După premiera dela „Teatrul Astra“

de Lucian Valea

Alea jacta est... Un teatru tânăr, o premieră bună și un car de entuziasm. Nu sunt oare toate acestea semnele de zodie ale unui început cărui se pare că i-a fost hărăzită o stea înaltă?

Ninge peste Brașov molcom și frumos... În odaia șcundă, vinul imbie înțelept inimile într'u mirată și rodnică deslegare. Iar omul din fața mea îmi vorbește cald și limpede despre teatru, despre oameni, despre aducerile aminte... E moldovean e tânăr și are talent. Poartă'n ochi lumina pe care cerul o rostogolește în Valea Moldovei și-i place vinul ca unuia care a văzut lumea în Dulce Târgul Ieșului vestit cu prea

vestiții boerii săi Conu Mihai Sadoveanu și tânărul mai decât acesta Ionel Teodoreanu.

Nu l'ntreb. D-l Emil Siritinovici vorbește ca și cum mi s'ar șpovedi.

„Am venit în Ardeal cu bucuria pe care și-o dă întâlnirea cu tine însuși, cel ce-ai fost cândva. Aici mi-am risipit anii unui foarte tânăr și tot atât de entuziast început. Mi-i drag Ardealul, mi-s dragi oamenii, locurile, legendele sale. La Satu-Mare am condus câțiva ani Teatrul din Vest... în acel îndepărtat oraș de lângă graniță, prin care și-a plimbat visurile și idealurile și în care și-a semănat atâtea elanuri Gemy Zamfirescu.

Cred într'o mare și apropiată renaștere a Ardealului și de aceea am primit invitația de a continua aici la Brașov o modestă dar sinceră operă culturală începută cu ani înainte în Nordul acestei provincii. Lunile pe care le vom petrece în orașul D-voastră vreau să fie rodnice, cât mai rodnice.

Am găsit aici un grup de tineri iubitori de teatru, generoși și plini de avânt. În fruntea lor am descoperit pe d-l Teofil Căliman — neobosit și încrezător întotdeauna. Cu acești prieteni ași vrea să colaborez, cu acești prieteni țin să realizez un teatru adevărat. Toată energia și priceperea mea o pun în slujba acestui ideal.

„Omul care a văzut moartea“... a fost întâiul cuvânt pe care tânărul nostru grupare și l-a spus. Dacă fiecare ar cunoaște greutățile pe care acest spectacol le-a întâmpinat până l-am văzut realizat, s'ar convinge că nu e ușor să pornești la drum numai cu elanul. E adevărat că am dat și peste o caldă

înțelegere din partea Asociașionii „Astra“...

Premierei noastre de Miercuri 20 Decembrie a. c. îi vor urma alte piese românești. Viitoarea premieră va fi Titanic Vals de Tudor Mușatescu și nădăjduesc să poată fi jucată către șfârșitul lui Ianuarie într'o distribuție cât mai aleasă și mai unitară. Mă gândesc de asemenea la alte două admirabile bucăți dramatice românești: Culburl șfârămate de Sandu Teleajen și Patima Roșie de Mihail Sorbul. Dacă vremurile o vor permite, s'ar putea să le vedem jucate și pe acestea pe scena tânărului dar înimosului nostru teatru.

„Omul care a văzut moartea“ se pregătește să plece în turneu. Un turneu modest, pe raza județului Brașov dar totuși un turneu.

Afară ninge din ce în ce mai frumos, în odaia șcundă omul tânăr vorbește despre teatru, despre oameni, despre aducerile aminte.

Îl ascult de par'că ne-am cunoaște de vreme îndelungată... Acuma s'a oprit

Ajunul Ninei

de Vasile V. Sassu

Cernea Decemvrie peste orașul mic puzderii de argint. Cernea Decemvrie în acel ajun fulgi mici și scilpitori și se împleteau cu versuit domol de colindători:

„Steaua sus răsare
Ca o taină mare“...

În mintea Ninei steaua aceea era așa de luminoasă, de-i umplea tot sufletul tânăr și-i înflora tot trupul mlădiu taina cea mare pe care o trăise nu de mult și ea când alerga cu Moș-Ajunul, gălăgioasă ca și colindătorii aceia înhăimurați și niși de parcă erau niște mogâldețe vii de zăpadă.

Vitrinele sunt niște comori de lumini albe, roșetice, albastre și galbene. Când treci prin dreptul lor pari un curcubeu bizar și te privești nedumerit în oglinzile mari.

Noutățile de Crăciun stau frumos aliniate și gătite cu poleiu de staniol sau hârtii multicolore. Nina s'a oprit în dreptul unei librării. Privirile-i cad pe niște titluri de cărți ce-i joacă pin fața ochilor ca niște pitici negrii din poveștile bunicii.

Ceasul mic dela mâna stângă, încheiat frumos cu o curelușe de culoare cenușie, e mereu cercetat, iar cadranul fosforescent îi clipește îngăduitor din ochii neînțeleși și jucăuși parc'ar spune: Sile, Sile, Sile...

Rămâne cu gândul dus legat de acest nume. Sile? Da, da, pe el îl așteaptă. E așa de bun și ochii aceia clari sunt calzi ca și o mângâiere.

Se desprinde din bătaia de lumină a vitrinei și pornește cu pași mici și iuți tot gândindu-se de ce are oare Sile mâna totdeauna caldă? Răde singură și scutură mândră buclele ce-i mângâie gâtul mic și alb.

Ce fericită era și cum s'a înflorat toată când a auzit că el scrie. Oare de ce n'o fi Sile ca ceilalți băieți? Poate de aceea e așa de bun.

Ce neceaz le-a fost la toate colegile, când au știut taina ei... Sări în sus de bucurie și răsă copilăros.

— Stai fetico! O mână o țintui locului. Nu vezi că vine sania? De-abia se desmetici și în clinchet argintiu de clopoței, o sanie trasă de doi cai albi ca și seara aceasta de ajun, trecu ca viforul prin fața ei.

Nina se strânse de abea acum îngrozită, în paltonul ce o încălzea și o prindea atât de minunat. Doamne, ce s'ar fi întâmplat de nu era acel strein? Putea bietul Sile să o tot aștepte. Lacrimi mari și limpezi înmuguriră ca

niște flori sfioase la colțul genelor. Bietul Sile, oare ce ar fi făcut el când ar fi aflat-o strivită, plină de sânge în ajunul Crăciunului? Un cușit rece îi trecu prin spate până la inimă.

Sania îi răsări din nou în minte ca un miraj. Doi cai albi, clopoței și o pereche infofolită în pături ninse. O șuviță de păr fluturase prin fața ochilor ei uimiți și apoi o învolburare de zăpadă ca un vifor. Rămase o clipă încremenită sub puterea unui gând rece ca și gerul ce se lăsase pe nesimțite.

Unde mai văzuse șuvița aceea? A! Nu! Nu! Adevărul e că Sile are o șuviță asemănătoare, însă Sile acum, acum trebuie să răsară. Cercetă cadranul scilpitor. Cadranul parcă râdea la ea și scilpea: Șase, șapte, șase, șapte...

Trecuse o jumătate de oră peste timpul fixat pentru întâlnire. Scutură mâniaoasă mâna stângă. Îi era neceaz pe clipitul batjocoritor al cadranului.

Trecătorii se pierd pe rând în negura lui Moș-Ajun. Pașii tuturor scrâșnesc pe dinții înghețați ai zăpezii și ninge, ninge mereu. Doar d'ăia e aju-

nul Crăciunului. Trec niște colege gălăgioase. Se aud cum se apropie pași dela spate. Nina se întoarce cu fața spre cea mai apropiată vitrină și se face că privește niște jucării de Crăciun. Colegele au ajuns în dreptul ei. Râd cu glasuri ascuțite ca acele de ghiață.

— Vai dragă ce de jucării, rosti una din ele.

— Ia tac! Lili, ce îți umblă și îți ochii după jurării. Râd ca niște drăcușori și se depărtează chicotind. Nina strânge cu neceaz din umerii mici și înghețați. Săni! rezezi trec mereu, trec undeva spre țara tainică a lui Moș-Ajun.

O droaie de colindători se opresc în fața unei prăvălii. Unul dintre ei își împinge cu un deget ager spre ceafă să poată ceti numele luminos de pe firmă, apoi izbucnește:

(Stăruitul în n-rul viitor)

Decemvrie

Vremea-și plânge anii pierduți prin hârtoape
Și stelele căzute prin codri și ape.
Iarna, voastră bătrână, ca varul de albă,
Cu țurțuri de gheață pe tolag și pe salbă,
Blagoslovind cu sărut de vifor pe drumetii
Iși târile gândul pustiu prin nămeți.

Gerul cu buze de foc țipă lângă stânca trântită.
Blonda curtezană scâncește cu gura coclită.
Amurgul își sfășie toga în seceră lunii
Și cu genunchii pe vatră tac molcom bătrânii.

Bat noaptea la geam strigoii scăpați din pustie
Și ce spun cu glasuri subțiri nimeni nu știe.
Dochia toarce calerul turmelor lui Brumar
Că n'are zăbun Crivăț, bătrânul drumar.

Moș-Crăciun a purces pe jos din Humulești
Să colinde țara lui Troian c'o traistă de povești
Și la flecare sat românul visează
S'ajungă 'n Giurgiu pân' la Bobotează.

I. Sassu Ducșoara

La căpătâiul anului care se stinge

de T. M. Frăsineanu

Să nu te superi, moșnege, că nu te vom putea plânge, după datină. cele trei sute șase zeci și nu mai știu câte zile ale tale au trecut pe dinaintea-ne, posomorite și aspre, ca niște soldați pe drumul cel greu și cu indoelnică întoarcere, al luptei.

Și pe soldați, după cum ai văzut și tu, nu-i poți plânge; pentru că prea's mulți, încât și s'ar slei inima plângându-i. Și prea sunt pecetluiți de puterile înalte ale neamurilor lor — bune sau rele, după cum le-a sortit Dumnezeu — încât lacrimile plângătorilor ar ajunge să înfrunte ursite și deslegări de dincolo de lume.

Un om poate face un lucru sau altul, după capul său; dar de murit nu poate muri, cu bunăcuviință, decât după voia lui Dumnezeu.

Soldatul este omul morții, omul voilor de sus.

Și voia lui Dumnezeu nu este bine s'o întâmpini cu lacrimă.

De aceea, noi nu putem plânge pe soldați, după cum nu te vom plânge nici pe tine, pentru marea ta asemănare cu aceștia.

Bătrâne soldat... moșnege...! Dintre toți anii care au îmbrăcat zălele luptei, tu ai fost cel mai înfricoșat. În brațul tău au scăpărat cele mai cumplite hangere și 'n ochii tăi s'a svârcolit cea mai aprinsă pară.

Așa bătrân cum ești acum, de a și pornit paracliserul să-ți toarne lumânarea, pieptul tău bubuie încă de înversunarea bătațiilor și ochii tăi și-au înmulțit văpaia, așa cum își înmulțește lumina soarele într'amurgit.

Vino lângă mine, moșnege, bătrâne camarad!

Arătătoarele ceasornicului au prins să se opintească înspre creștetul nopții.

Haide... lasă-te pe scaun și prinde cana. Și să-ți fie vinul acesta cuminecătura.

De spovedanie nu ai nevoie, pentru că făptura ta e fără de păcat.

Noi, oamenii, mai săvârșim și dintrăceasta, pentru că urșita ne îngăduie, în răstimpuri, să ne călăuzim pașii și după voia noastră. Și atunci greșim.

Dar tu moșnege, tu și-ai trăit zilele amare sau plăcute, sub degetul lui Dumnezeu.

De aceea inima ta e ușoară și fără de păcat.

Tu cuminecă-te, moșnege, că de spovedit am să mă spovedesc eu. Nu de toate păcatele mele — Doamne fe-rește — că atunci ai avea pentru ce să mi trântești ulceaua în cap și să pleci în clocot și sudalmă. Nu, dar am o fărâmă de păcat care te privește nu-

mai pe tine. De aceea am să-ți spun. Și apoi mai am și un licăr de rugă-minte, tot pentru tine. Și pe acela am să-ți spun.

Eu, moșnege, nu sunt vreun lucru mare. Asta este încă o pricină de îngăduință din partea ta.

Am trăit cu mulțimea, am simțit și am nădăduit cu ea.

Și de greșit, tot cu ea odată am greșit.

Dar, dintre greșeli, numai pe una am să-ți-o mărturisesc. Pe cea care te privește.

Uite, moșule, când te privesc cât ești de împătătoșat și de ursuz, nu pot să uit ce întoarsă închipuire îmi făcusem despre tine. Poate de frică, poate de urciune, mi se făcuse lehamite de războiu. Știi lehamite! Acuma mi-e puțin rușine de tine, când te văd cât de falnic și de bătaios arăți.

Dar pentru că peste câteva clipe vei cădea răpus, ași vrea să duci cu tine, în împărăția cea fără de întoarcere a trecutului, mângâierea unui cuvânt cinstit.

Moșnege, moșnege, multe lucruri le-am crezut eu tocmai pe dos de cum erau ele, dar cu atâta înversunare nu m'am mai prostit niciodată ca acum, cu închipuirea ce-mi făcusem despre tine:

De ai ști ce față albă și odihnită, ce mâni împăciuitoare și pline de dar, ce ochi senini și calzi îți potriviserăm noi...! O, Doamne, când mă uit la tine mi se face să nu mai cred în pace niciodată. Te așteptam, moșnege cu inima istovită de dor. Îți împletiserăm cunună de oleandri și-ți ciopliserăm

Cântec

Fulgi de vată — joc de zâne!
Peste albul din grădina
Pentru care sărbătoare
Adunați și voi lumina?

Fulgi de vată — melodie
Pcurată rar din cer
Mângâiați cu jocul vostru
Sufletul celui stingher!

Fulgi de vată — mână întinsă
Va strâng, unul câte unul,
Voi sunteți cuminicarea
Și cădelnițați Crăciunul.

Otilia Aroneasa

din frasin toag de stăpânire pașnică. Ba, dacă nu și-e cu supărare, nici nu știam bine dacă vei fi băiat sau fată. Dar soldat cu cingătoare înțururată de hangere, cu inima bubuitoare și cu ochii înflăcărați, soldat mai aprig și mai hotărât, decât toți cei pe care-i văzurăm până acum, așa nu mi te-am putut închipui.

Să mă bată Ielele dacă te mint! Acu, moșnege, judecă și tu. După atâta amar de ani însângerăți, nu avem și noi îndreptățirea dorului acestuia? Nu că ne ești străin și vrăjmaș. Căci doar dela Dumnezeu ești și tu. Dar oamenii suntem și am vrea să ne mai omenim și noi cu bine și cu pace.

Rugăciuni am făcut, toți sfinții din calendar ne cunosc jelanja, farmece am făcut, de toate am făcut.

Degeaba; scrisa-i aspră și neinduplecată.

Acum, moșnege, un lucru ne-a mai rămas de făcut. Tu ești bătrân, încât vorba ta o spulberă pe a unuia ca mine. Știi ce te rog eu — și odată cu mine toți oamenii pământului acestuia —, spune-i ălui care vine, anului celui nou, pricoliciului care încă nu și-a deslipit pleoapele, spune-i frățiorului una mie nouă sute patru zeci și cinci, că omenirea așteaptă un singur lucru dela el: pacea!

Și dară n'o fi în stare de treaba asta, mai bine întoarce-se din drum.

Să nu uite dumnealui că praznicul lui întâi Ianuar n'a fost dintru început al nostru. Ci l-am adunat din trecut, din vechile datini ale păgânilor și i-am deschis cinstită poartă în calendarul nostru creștinesc.

Acum, noi nu zicem că n'am făcut bine, dar și el să-și dea cu socoteală că scaunul ce i l-am dăruit în atât de mare apropiere cu leagănul Mântuitorului, îl îndatorează cu ascultare și cu prietenie.

Răsplata pe care-o așteptăm pentru cinstea și căldura cu care-l vom primi, este una singură: pacea.

Spune-i, moșnege, spune-i că altceva nu așteptăm dela el, și toate tre-cutele păcate ale păgânului praznic vo: fi iertate, iar Anul Nou va primi de-plina noastră încuviințare creștinească.

Ai auzit moșnege...?
Hei, moșule... moșule...!
Auzitu-m'ai...?

Apăi, Dumnezeu să te ierte, că tare amarnic ne mai fuseși...

Cunoștințe folositoare

Piticii

Piticii sunt de când lumea. Sunt și ei oameni ca noi, cu deosebirea că de statură rămân mici, cât un copil de 10 ani. Cu toate acestea ei nu se simt nenorociți. Iubesc, trăiesc și înțeleg familia ca și noi. În vremile vechi trăiau și mai bine. Cum piticii s'au dovedit în toate timpurile de o extraordinară inteligență și istețime, împărații din vechime îi aduceau la curțile lor pentru a-i distra și a le face haz. În scopul acesta unii erau „vânași” ca niște animale rare, alții erau cumpărați pe preț mare. La curtea vechilor împărați romani au fost foarte mult apreciați. Împăratul Tiberius lua masa în societatea unui pitic care avea voie să vorbească orișice. Împăratul Domitianus și-a făcut din piticii curții o ceată de gladiatori în miniatură, înarmați în toată legea. Săbiile lor nu erau mai lungi cât un cuțit iar scuturile cât un capac de cratiță. Piticii care erau diformi, urâți, chiori sau cocoșați erau foarte căutați ca bufoni de curte.

Timpurile de aur ale piticilor au fost cele din vechea mitologie, din vremile fabuloase ale uriașilor Sfarnă-Piatră, Strâmbă-Lemne.

Piticii din basmele popoarelor nordice aveau colibele sub pământ unde păzeau cele mai scumpe comori. Cele mai prețioase juvaeruri și arme pentru Feți-Frumoși le fabricau acești oameni-mititei care la nevoie știau să se facă nevăzuți.

Insula pomilor ciudați

În Suedia se găsește o insulă mică, acoperită de niște arbori ciudați. Este un fel de *brad* ale cărui ramuri cresc întâi orizontal și pe urmă o iau vertical în sus așa încât copacul seamănă cu un candelabru uriaș. Tot acolo crește un teiu al cărui trunchiu este turtit de o stâncă. Și totuși din el cresc orizontal crengi puternice. Și mai ciudat este însă un *stejar* al cărui trunchiu seamănă cu o ghiulea uriașă, despolată, din care cresc alți câțiva stejari, unul mai ciudat și mai strâmb decât altul. Toți acești arbori au o vârstă de câteva sute de ani.

Nu există vulpe albastră

Toate doamnele cu blănuri ar trebui să știe că în natură nu există vulpi „albastre” și nici „argintii” ci numai în scrisorile comercianților de blănuri. Vulpile care trăiesc în Nordul îndepărtat, sunt vulpile polare, care vara au o haină cenușie închisă, aproape neagră, iarna o blană albă. Haina lor de vară vulpile o poartă numai în August și Septembrie, majoritatea timpului având blana de iarnă. Unele vulpi păstrează și iarna o culoare albastră. Ciudat la aceste animale este faptul că întreprind călătoriile plutind pe ghețari ajungând din Scandinavia până în Siberia. Aci vânează cu multă șiretenie se prefac că sunt moarte, pentru a atrage păsările curioase, pe care apoi le înhață.

Frigul la Polul Nord a scăzut

De câteva sute de ani s'au observat simțitoare schimbări de climă în regiunea Polului Nord. Ele au avut o influență asupra florilor din țările polare. Creșterile de temperatură au fost constatate la Spitzbergen. Acolo înfloresc în scurta vară polară, — care durează din Iunie până în August — peste 130 de diferite plante. Peștele a putut înainta mult în Marea înghețată unde constituie acum o bogăție. Și păsările au profitat de îndulcirea cliimei pentru a veni în număr mai mare.

Căminul urșilor

La urșii albi din ghețurile Polului Nord numai femeia petrece iarna în nelucrare după ce și-a săpat împreună cu bărbătușul un bârlog. Ursul bariadează apoi intrarea bârlogului cu lemne și pietre, apoi pleacă singur pe drumurile lui și abia primăvara se reîntoarce să-și ia soția și copiii născuți între timp.

Cronica culturală

Trâmbișele lui Tuf-en-Kamon

Am citit că la postul de radio din Londra se va da un concert cu însăși trompetele marelui faraon egiptean Tutankamon, mort cu vreo 3000 de ani în urmă. Desgropate din cripta lui în anul 1922, — deodată cu mumia faraonului se spune că aceste trompete — după ce a fost curățite și lustruite, — răsună la fel de frumos ca pe vremea stăpânului lor. Vestea aceasta ne duce cu gândul tocmai la *Theba*, capitala strălucită a Egiptului de odinioară, ale cărei temple, statui, palate și bogății erau fără pereche. Acum 3000 de ani, agricultura și artele în *Theba* erau în floare. Sticlarii suflau cea mai fină sticlărie, olarii făceau cele mai minunate vase și cupe zugrăvite. O mulțime de artiști, de preoți învățați și de regi înțelepți au muncit câteva veacuri ca să ridice gloria și măreția *Thebei*. Când au deschis mormântul lui Tutankamon, învățații englezii au rămas cu răsuflarea tăiată. Multe morminte de faraoni mai văzuseră, dar nicăiri n'au găsit atâta bogăție, atâta risipă de artă și meșteșug. Dar toate sunt trecătoare. Puțin după moartea lui Tutankamon s'a stins viața falniciei capitale. Un cutremur de pământ a preschimbat-o în mormane de de ruine gigantice. O liștiște de cimitir s'a instăpănit peste strălucitele palate de odinioară. *Theba* glorioasă reședință a Faraonilor s'a transformat în *Thebaida*, loc de retragere și rugăciune pentru pustnicii creștini. (t.)

CUPRINSUL

Părintele Vasile: La răscurce de vreme
T. Gh.: Bunătatea
Vasile V. Sassu: Ajunul Ninei
I. Sasu Dacșoara: Decembrie
T. M. Frâsteanu: La căpătaiul anului care se stinge
Otilia Aroneasa: Cântec

Cunoștințe folositoare
 Cronica teatrală

FOAIE

PENTRU

MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Săptămânal al „GAZETEI TRANSILVANIEI” pentru cultura poporului

Nr. 1

Redactor GH. TULBURE

1 IANUARIE 1945

La răscurce de vreme

de Părintele Vasile

Nu de multă vreme în foile noastre era o gâlceavă. Se întrebau, adică, oamenii, spre cine să-și îndrepte privirea, de cine să asculte și cum să scrie, să gândească și să făptuiască, numai să fie bine. Și întrebarea scriitorilor era firească, avea o explicație. Căci așa se încurcaseră mințile ca la Turnul Babilonului. Părea că s'a oprit istoria în loc și nu mai știa pe ce drum să apuce: Să se uite înapoi sau să păsească înainte. Se întâmplă acest lucru și în viața noastră a fiecăruia. Câte odată când ai multe lucruri de făcut, sau când ceva neașteptat îți iese în cale, ori o piedecă mare stă de-a-curmezișul drumului tău, îți vine să te întrebi: Ce să fac? Încotro să apuc? Cine mi-ar putea ajuta? Pe cine să strig și la cine să-mi îndrept privirea?

Vremurile pe care le trăim noi, sunt vremuri de acest fel. Vremuri de răscurce, încât nu știi încotro să te uiți, nu știi pe cine să ascuți, și încotro să-ți îndrepti pașii ca să fie bine. Se scrie se vorbește mult, și atât de întortochiat încât și cel mai chibzuit om stă locului și se întreabă ce să alegi din această clăie de vorbe?

Dar neamul nostru a trecut prin multe astfel de vreme. De multe ori a fost pus el la încercare și nu odată a fost dat să se descurce prin hățișul vrăjmaș al vremii. El însă a avut buna chibzuință și cum înțina, cu care a trecut nevătămat toate punțile înguste ale istoriei și prin vămile vrăjmașilor. El a avut o călăuză bună, care nu l-a părăsit niciodată, ci l-a scos la lumină și l-a implinit dreptatea lui.

Tainele viitorului

sunt nepătrunse de mintea omului. Prin vâlul acestor taine poate să străbată doar ochiul credinței. În prag de An nou — cu sufletul lăptit de sufletul strămoșilor, uniți în gânduri și simțiri — să ne răzîmăm credința pe țărta cuvântului din scripturi: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați!”

Și călăuză aceea a fost Mântuitorul Hristos.

Cu credința în El a pornit Românul prin toate vifonițele trecutului și alături de el. Cu semnul sfintei cruci și cu „Doamne ajută” pășea el la drum, și toate duhurile rele și ispitirile vrăjmașe le alunga cu puterea credinței.

Ne spune istoria că pe vremea împărățiilor străine pe la noi, un moșneag din țările Hunedoarei a fost dus în fața împăratului și îndemnat să-și lepede legea și credința lui. La care ispitire a răspuns moșneagul: — „Cu aste mâni lucrez pentru împărăție, cojocul de pe mine îl dau, dacă mi se cere, dar am un singur suflet, o credință și o lege, care sunt dela Dumnezeu și pe care nu le voi da nimănu.”

Frumoasă pildă de statornicie în credință ne-au dat strămoșii. Să fim vrednici de ea și să le urmăm. Prin vâltoarea vremurilor de acum, în mijlocul ispitirilor vrăjmașe noi să avem privirea înainte spre Iisus cu El vom ajunge la limanul mântuirii.

Bunătatea

Strămoșii noștri, *Românii*, aveau un cuvânt de urare pentru orice împărat când se urca pe tron:

Să fit bun ca Tralan.
 Și noi, Românii avem o vorbă frumoasă despre omul bun:

E un om de pus la rană.
 Adică omul bun alină chiar și durerile prin această însușire a lui. Și lucru este prea adevărat.

Bunătatea e sădită în om de Dumnezeu. Când semenul nostru ne simte bunătatea, i se pare că-l luminează și-l

încălzește soarele. Omul prinde curaj se simte mai tare.

În fața omului rău încrederea te părăsește și nu te simți bine. Oamenii blânzi sunt și buni; precum cei buni sunt și blânzi.

El nu se supără de te miri ce și nu fac rău nimănu. Sunt în adevăr fericiți acești muritori. Lângă omul bun se alătură și alții. De omul rău fug toți, ca de Satana. Omul bun e nănea lui Dumnezeu — zice poporul. Omul rău, are „mațe pestrice”.

Cea mai mare bunătate, ne-a arătat-o Mântuitorul, când pe cruce fiind în durerile morții, El se ruga: „Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac”.

Buni sunt părinții care se trudesc pentru copiii lor.

Bun e învățătorul care zi de zi, picură lumină în sufletul școlarilor.

Buni sunt oamenii care ne ajută la nevoie.

În numărul viitor vom înfățișa câteva porrete omenești, pilde strălucitoare de bunătate sufletească.

T. G.

Cronica Războiului

Frâu patimelor și urii dintre frați

Un an începe și odată cu el nădejdi nouă pătrund în suflete.

Alte zile vor măsura vremea care să cuprindă în ea sfârșitul celor mai grele încercări din câte a trăit lumea.

Începem, în plin războiu, un alt an, în care obuzele nu și-au încetat opera de năruire a strădaniilor omenestii; patimile din lume n'au luat sfârșit și roadele de lacrimi și sânge, care au brăzdat pământul, se pare că n'au fost destule. Jinduim după icoana altor timpuri, ne facem planuri pentru viitor, dar în sufletul nostru ciocnesc patimile și răzburările meschine, așteptăm la colț de stradă pe primul trecător pentru a-l improșa cu sudalme și vorbe de ocară. Așteptăm ca tunul să nu mai bată, ca arma să fie schimbată pe plug și nicovală, dar uităm că adevărata pace înseamnă înfrățire curată și năzuință comună. Fiii și frații noștri se bat la hotare pentru instaurarea unei păci în lume, iar noi nu știm să prețuim acest bun lăsat de Dumnezeu omului pentru a se bucura în tihnă de produsul muncii lui. Câte am avea de spus la acest capitol!

Câte păcate ne stăpânesc sufletul, câte zile amare ne provocăm unii altora?... și totuși de acest an ne prindem toate speranțele de o viață mai bună, de o pace dreaptă, în care neamurile pământului să se bucure de o perfectă libertate, de o deplină suveranitate!

Să se știe însă că pace nu va fi atâta vreme cât frați de aceeași limbă și lege nu vor ști să arunce patimile și ura din mijlocul lor; pace nu va fi atâta vreme cât demonul discordiei va sălășlui în sufletul neamurilor.

Iată pentruce, acum la început de an, să ne facem un proces de conștiință. Să ne făurim un crez nou, crezul năzuințelor românești, și numai astfel să pășim încrezători în noul an.

Evenimentele din Grecia

Pentru pacificarea spiritelor din Grecia au fost făcute tot felul de încercări. Se pare însă că răul este atât de înrădăcinat, că patimile politice au cuprins până într'atât mult încercatul neam al Eladei, încât nici cuvântul Regelui George, nici părintescul sfat al patriarhului Damascchin, nici foamea, nici frigul, n'au fost în stare să determine încetarea vărsării inutile de sânge.

S'a făcut acum, credem, o ultimă încercare. Insuși primul ministru al Marii Britanii, d-l W. Churchill, a sosit la Atena pentru a se convinge la fața locului de piedecile care stau în calea unei frățești conviețuiri a Grecilor. Importanța călătoriei d-lui Churchill nu

scapă cercurilor politice internaționale. Ea are totodată și o deosebită semnificație. Premierul englez a dorit să cunoască personal adevărata stare politică din Grecia, pentru ca apoi să procedeze în consecință.

Ultimile știri din Atena spun că d-l Churchill a avut o conferință cu reprezentanții grupurilor politice din Grecia și că premierul britanic va face un raport d-lor Roosevelt și Stalin.

De altfel problema Greciei a fost desbătută cu multă aprindere în Camera Comunelor. Cu acel prilej d-l Churchill a declarat: „Sarcina împedcării tulburărilor din Grecia a căzut asupra Marii Britanii, care nu a putut să scape de această misiune fără critică, chiar și aici în țară, fapt care s'a adăugat la dificultățile noastre. Cele trei mari puteri sunt pe deplin de acord asupra scopurilor generale care formează alianța noastră și ne străduim toți să păstrăm cea mai strânsă asociere în primejloasa situație actuală a războiului”.

Deputatul independent Lipson a întrebat: „Nu crede d-l Churchill că este primejdios pentru propunerile făcute la Dumbarton Oaks, dacă unele puteri își asigură singure sfere de influență și celelalte puteri nu sunt puse să

de **Mardare Mateescu**

coopereze, în cursul războiului?

La care d-l Churchill a răspuns: „Cred că nu e timpul să discutăm acest subiect”.

Răspunzând unei alte întrebări și-a exprimat convingerea că „o cooperare completă și efectivă va fi continuată asupra tuturor aspectelor războiului”.

Charta Atlanticului

va fi respectată, a declarat d-l Roosevelt la o conferință de presă.

De altfel în privința granițelor țărilor europene s'a exorimat și d-l Stettinius, ministrul de externe al Statelor Unite. „Guvernul Statelor Unite lucrează în vederea stabilirii unei organizații de securitate mondială prin care Statele Unite, împreună cu alte state membre, vor lua răspunderea pentru menținerea securității generale”.

Este bine să subliniem faptul „securitate generală”, nu altceva, căci „Guvernul Statelor Unite continuă să adere la politica sa tradițională de a refuza să dea garanții pentru orice frontieră anumită”, a declarat d-l Stettinius. Dar securitatea generală înseamnă răspundere pentru securitate generală, așa precum pace indivizibilă înseamnă răspundere indivizibilă.

Funcționarii și lucrătorii Fabricii de piele „Corium” S. A. din Alba-Iulia, cu profundă durere anunță moartea înflăcătorului și conducătorului societății

Sublt. rez.

Ing. Ioan I. Todericiu

în etate de 30 ani, căzut eroic în fruntea plutonului său, în ziua de 29 Noiembrie 1944, în luptele din Ungaria.

Muncitor vrednic, neobosit și plin de înflăcătare pentru propășirea întreprinderii, pierderea lui lasă un gol de neînlocuit.

Îi vom păstra o amintire vecinică!

Publicațiune

Comisiunea centrală fiscală în ședința din 25 Octombrie 1944 a decis că sunt obligate la plata contribuției minimale suplimentare la Imprumutul Apărării Naționale din 1944 datorată de furnizori numai firmele care au contractat cu Statul și Instituțiile Autonome ale Statului și au încasat sume în contul furniturilor în anul 1943/4.

Firmele subfurnizoare, care au contractat numai cu furnizorii statului și instituțiilor de stat nu sunt obligate la plata contribuției minimale suplimentare datorate de furnizori.

Pot fi considerate contracte scrise în sensul legii cazurile când au intervenit livrări de mărfuri sau executări de servicii pe baza unor devize, oferte acceptate, etc., deoarece astfel de acte sunt documente probative scrise prealabile livrării.

Nu se poate considera contract scris în cazul când există numai factură.

Primăria comunei Cristian jud. Brașov

Nr. 2997/1944.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică cum că com. Cristian jud. Brașov în baza deciziei Nr. 117/1944, da în arândă prin licitație publică cu oferte în huse, carierele de piatră de var proprietatea comunei „Măgurele” și cariera „Pietricele” împreună cu două cuptoare de ars var și care trebuie reparate pe o perioadă de trei ani, adică dela 1 Aprilie 1945 până la 31 Martie 1948, în ziua de 20 Ianuarie 1945, orele 16, la localul primăriei.

Prețul de strigare pentru cariera de piatră „Măgurale” este de lei 15 000 arândă anuală, iar pentru cariera de piatră „Pietricele” este de lei 30 000 arândă anuală, garanția provizorie 10 % din prețul de strigare.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Primăria comunei Cristian în fiecare zi în orele oficiale.

Cristian, la 20 Dec. 1944.

Primar,
V. Coșuleț

Notar,
V. Șerban

Căutăm

spre cumpărare

reviste și ziare românești

mai vechi

apărute în Ardeal (în anii
1830 - 1922)

Se caută nu numai volume complete, ci și numere răslețe. De asemenea și orice cărți apărute înainte de anul 1923. Ofertele, cu indicarea cât mai precisă a datelor — la cărți: titlul, locul și anul apariției, numărul volumelor; la reviste și ziare: titlul, locul apariției, anul și volumul, numerele se vor înalnta: *Biblioteca Universității din Cluj, la Sibiu.*

BLĂNĂRIA

CONSTANTIN

PESTREA

PIAȚA LIBERTĂȚII Nr. 27

dorește Ou. clientele

AN NOU FERICIT!

„BURSA”

MANUFACTURĂ, GALANTERIE ȘI MĂRUNȚIȘURI

VASILE N. CIOC

BRAȘOV, STRADA HIRSCHER Nr. 2

UREAZĂ ONORATEI CLIENTELE

AN NOU FERICIT!

CROITORIA

ELISABETA CRISTEA

Calea Victoriei 44

urează distinsei sale clientele

Ani mulți fericiți!

FIERĂRIA

BARBU & Comp. S. A. R.

BRAȘOV, Piața Libertății 29

dorește onoratei clientele

Sărbătorii vesele și an nou fericit!

Altul la rând: 1945

de
Ion Colan

Continuare din pagina 1-a

căci suiş pe Golgota înseamnă azi sarcina de a governa. Problema e ca noi să nu ne divizăm, să nu ajungem a ne convinge cu parul, că fiecare avem dreptate.

Creadă fiecare cum va vrea! Lasă-l să creadă! E dreptul lui. Important azi este să păstrăm liniştea, ordinea şi solidaritatea ţării, singurul mijloc pentru a fi salvată în graniţele pentru care luptăm.

Guvernanţii se mai pot şi hărâi pe idei şi sisteme.

Nu te vâri, mă ţară, în aceste certuri, că ei se ceartă, ei se împacă. Tu e destul dacă munceşti acolo unde eşti pus şi dacă tot satul e una în rezolvarea necazurilor satului.

Conducătorii ni-i ştim, fără să le tîmăiem numele. O filosofie practică, grea cât Detunata, ne-a rămas întregă: *schimbarea domnilor, bucuria nebunilor!*

Măcar cu atîta învăţătură să ne fi ales din amăritele experienţe făcute până acum.

Să ne ajungă cele ce vedem la alţii, pe pielea lor.

1945 vine cu marile lui încercări. Să le suportăm ca un munte de neclintit şi va fi bine.

Nu desmăţ, nu ură, nu lupte interne.

Ură nu: nici faţă de ai tăi, nici faţă de alte neamuri, fie prietene, fie neprietene azi. Să ducem războiul cinstit — cât poate fi el cinstit; şi poate! — dar ură nu, ca într'o zi, când Pacea va reveni între popoare, să nu ne fie ruşine de ura noastră de acum.

Să luptăm, dar nu pentru distrugerea altor naţii, ci pentru pămintul şi dreptatea noastră.

Ar fi ridicol şi fără sens să urmărim alte obiective.

Să lăsăm această sarcină celor ce se cred îndreptăţiţi s'o poarte şi au şi puterea s'o facă.

Lăsaţi oamenii să trăiască în legea lor, cu naţia lor.

Anul 1945 vine cu toate surprizele. Să fim pregătiţi pentru orice, chiar şi pentru imposibil.

În plin războiu, noi îndemnăm lumea spre iubire.

E singura răzbunare de care suntem capabili după Golgota neamului românesc pe care, se vede, n'am urcat-o întreagă.

Şi se va verifica, până la urmă, că tot ce vor hotărî armele nu va putea fi păstrat fără această dragoste ce trebuie să domnească între oameni.

O spunem aceasta din mijlo-

D-I Tiberiu Brediceanu

s'a reintors acasă, la Braşov, după o bogată activitate la direcţia Operei Române din Bucureşti. Gînduri mai vechi, pentru şi mai vechi preocupări muzicale, — unele în legătură cu Imnul nostru „Deşteaptă-te, Române!”, — par a fi ajunse la scadenţă. Şi, poate, istoricul acestui actual, mereu actual memento al românismului, tot în coloanele gazetei noastre va apărea, ca şi acum vreo 4 ani istoricul „Romanel”, datorit tot competenţei d-sale.

cul cazanului satanei în care fierb toate ierburile otrăvite ale anului 1945.

O spunem şi pornim la drum cu:
Doamne-ajută!

Nu!

Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri a fost săptămîna trecută victima unei agresiuni. Sau, măcar, s'a încercat aşa ceva.

Impotriva oricărei argumentări prin *fortă* a ceea ce credem că este dreptatea noastră, oricine ar fi agresorii şi oricare ar fi cel împotriva căruia se îndreptă, noi spunem şi de data aceasta: Nu!

Pumnii nu rezolvă nimic, revolverul nimic, strigătele nimic.

Cine reduce justiţia la o problemă de box, atletism sau poligon de tragere, pe noi nu ne poate convinge.

Nici în cazul acesta, nici în altele.

G. Tr.

Feciorul lui badea Nicolae e reacţionar

de
dr. N. Căllman

— Continuare din pag. 1-a —

alţi viteji îi strigau bolşevicule! Aceste noţiuni au ajuns să fie azi vîndute în pieţe publice, cum vinzi ceapa şi varza. Cu deosebirea că

acestea din urmă nu se prea găsesc, iar primele se găsesc din belşug la tot pasul.

Aşa, nu prea sunt în curat oamenii de azi nici cu noţiunea de reacţionar. Numai aşa ne putem explica faptul că sunt clasaţi între reacţionari oameni care n'au nimic cu reacţionarismul.

Căci ce înseamnă reacţionarism? Dorinţa de a schimba forma de guvernămînt a statului, cea de azi cu cea de ieri. În cazul nostru: de a vrea să readuci din nou dictatura sau desmăţul vechiu de guvernări. Poate să vrea acest lucru feciorul lui „badea Nicolae”? Cred, că nici acuzatorii lui nu sunt capabili de atîta răutate, încât să presupună acest lucru. Îl cunosc ei prea bine.

Dar reacţiunea este o lege a naturii. O acţiune produce totdeauna o reacţiune. Aşa se întâmplă în natură, aşa în viaţă şi aşa se întâmplă în societatea omenescă.

Cu acest înţeles privită reacţiunea, feciorul lui „badea Nicolae” le face plăcerea acuzatorilor săi să se declare sus şi tare, fără să se ascundă, de reacţionar.

El reacţionează în contra tuturor aceluia care vor să introducă în ţara românească în locul desmăţului trecutului un alt desmăţ, în locul unei tiranii, o altă tiranie. Reacţionează în contra tuturor aceluia care se încăldăşesc cu străinii contra intereselor neamului românesc. Contra tuturor care nu vor să mai ştie nimic nici de datina, nici de onestitatea, nici de simţul de dreptate şi legalitate, nici de tradiţia, nici de trecutul, şi nici de geniul acestui neam românesc. El nu vrea ca neamul său să intre în cosmopolitism cum intră un râu în apa mării, fără să i se mai cunoască individualitatea. El vrea ca neamul său să rămână cu geniul său naţional, cu individualitatea sa naţională. Fiindcă feciorul lui „badea Nicolae” nu vrea să trăiască numai prezentul, el poartă în sine şi un trecut mare şi vrea să trăiască şi viitorul.

Vrea acest fecior al lui „badea Nicolae” ca la conducerea statului şi în viaţa publică să troneze simţul de dreptate şi legalitate, simţul de cinste, de omenie, de onoare, de adevăr şi onestitate, credinţa puternică în puterea şi viitorul neamului, să troneze puterea de rezistenţă şi liniştea lui „badea Nicolae”. Căci aşa sunt toţi fraţii lui badea Nicolae de pe întregul cuprins al României.

Acesta-i reacţionarismul feciorului lui „badea Nicolae”.

Şi să ştie acuzatorii lui, că astfel de reacţionari sunt mulţi de tot pe pămîntul românesc.

Pro domo

Cenzura militară a Presei cu Nr. 2056 din 30 Nov. 1944 a aprobat apariţia „Gazetei Transilvaniei”. Autorizaţia este semnată de: Şeful Cenzurii Militare a Presei, Lt. col. magistrat T. Ulea.

Abonamente de sprijin

St. R., Bucureşti	Lei 20.000	Braşov	2000
Ottulescu Emil, Bucureşti	10.000	Bârsan Ionel, dir. Băncii Naţionale Făgăraş	2000
Dr. Al. Pop, prof. univ. Sibiu	10.000	Bota Agaftia, Braşov	1800
Vlădăreanu Gh., Braşov	4000	Nedelescu P., Vulcan	1500
Stoichiţa Sinefta, Porumbacul de jos, Făgăraş	4000	Walner Dora, Braşov	1000
Vasile N. Cioc, com. Braşov	3000	O. S., Braşov	1000
Bivolaru Teodor, Baciu	2500	Müller Ana, Braşov	1000
I. Popa-Zlatna, Alba-Iulia	2000	Pascu Filică, Sinaia	1000
Ionescu Gh., ing., Braşov	2000	Polter Petru, Bucureşti	1000
Ionescu En., Caransebeş	2000	Korne Radu, Bucureşti	1000
Mihăilescu V., Bucureşti	2000	Creţoiu Radu, Bucureşti	1000
Măzgăreanu Bujor, ing., Braşov	2000	Assan B. B., Bucureşti	1000
Cooperativa „Românca”,		Stegar Emil, Bucureşti	1000
		Prosan Gh., Purcăreni	1000
		Parpalea Ion, Braşov	1000

Posta redacţiei

Uzina Electrică, Sibiu. Am trimis numai 5 exemplare din Nr. 64. Noi nu avem decât abonaţi şi — din lipsă de hărle — nu tipărim decât pentru ei.

Pascu Ludeanu. A întârziat pe drum şi scrisoarea, am avut şi noi întârzieri şi „lipsuri” dela serviciu. Să ne lertaţi!

Doamna E. C., Bucureşti. Doamnă şi prietenă, vă mulţumim pentru sprijinul dat în care vedem ceva şi din amintirea, rămasă tot dragă, a lui ne-nna Dumitru al nostru.

Cât priveşte indicaţia de-a solicita un abonament de sprijin dela o societate, vă rugăm să ne credeţi că, deşi nu stăm pe roze, n'o putem face. Ne-am impus să nu cerem dela nimeni nimic. Cine crede că această „Gazeta a Transilvaniei” merită să apară, ne va ajuta. Cine n'o poate face decât solicitat în scris, mai bine să n'o facă.

Ne vine greu ca sufletul şi credinţele ce ni le închinăm în pag. 1 de gazetă, să le contabilizăm. O singură dată am cerut ceva, pentru gazetă, dela un ministru şi fiindcă am refuzat di-

rectivele date odată cu ceea ce ni se oferea, ne-am jurat să nu mai cerem nimic.

Răspunzându-vă aici o facem şi pentru alţii, mulţi, care aşteaptă dela noi cereri.

Spuneţi-li, vă rugăm, iubită Doamnă şi prietenă, acelei societăţi, că noi scriem, nu cerem. Dăm, dar nu primim decât ceea ce ni se dă.

N. Dimitrescu şi ceilalţi semnatari, Bucureşti. Scrisoarea Dvs. ne-a venit ca dar de Anul Nou. Apelul nu-l pornim, dar fiecare poate contribui la fondul necesar cotidianului, din indemn propriu. L-am contabiliza separat. S'ar verifica astfel şi măsura în care suntem solidari pe linia permanentelor româneşti.

Oricum, pentru entuziasmele Dvs. rînduri vă mulţumim.

Institutul „Cernăuţi”, R. Vâlcea. Vă mulţumesc pentru cinstea pe care mi-o faceţi. Stăruie în mine impresia luminoasă că prin „gazetă” ne adunăm din pretutindeni răvăşite azi, ca din nou să ne răspîndim, mai tari şi mai uniţi ca totdeauna, pe la vechile noastre aşezări.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN